

Bc. et Bc. Nikola Sodomková: Problematický žák z pohledu učitele. Diplomová práce. Posudek vedoucí práce.

Studentka **Nikola Sodomková** se ve své práci rozhodla kvalitativně prozkoumat oblast problematického chování u žáků. **Téma je originální a vzešlo z její vlastní iniciativy a dlouhodobého zájmu o problematiku prevence.** Již od počátku bylo dobře promyšleno, studentka se dobře orientovala v dané problematice a měla i praktické zkušenosti v dané oblasti. **Nikola Sodomková** věnovala dostatek času promyšlení dostupných teorií a dříve realizovaných výzkumů, což jí umožnilo se na výzkum dobře připravit a postupovat systematicky. Z hlediska procesu se jednalo o časově dobře naplánovanou práci, studentka pracovala kontinuálně, pravidelně svou práci konzultovala a kreativně reagovala na náměty a připomínky. Doporučenou literaturu studovala, sama přinášela celou řadu podnětů (včetně zahraniční literatury a zdrojů) a na konzultace chodila připravena. Pozitivně hodnotím její samostatnost, zodpovědný přístup, flexibilitu a otevřenost v samotném výzkumu.

Teoretickou část považuji od počátku za vyspělou a velmi dobře zpracovanou. Text mapuje teoreticky na základě české i zahraniční literatury různé aspekty problematiky „problémového žáka“ a „problémového chování“. Autorka dokázala z obsáhlého tématu vytáhnout a zprostředkovat čtenáři to nejpodstatnější, nejrelevantnější a seřadit informace v logické posloupnosti tak, jak se prohlubuje i téma samotné. Teoretická část byla variována na základě vývoje tématu. **Nadchlo mne, že problémovost nechápe jako danost, nahlíží ji z několika perspektiv a vidí, že významným aspektem v chápání problémovosti je perspektiva učitele** (její subjektivnost a provázanost se vztahem k dítěti). **Tento přístup jí umožnil plynule usouvstažnit výsledky výzkumu a teoretické perspektivy v diskusi.** Teoretická část je úměrná formátu práce a prezentovaná fakta jsou relevantní tématu práce.

V praktické části pak leží podstata studie - empirický výzkum. Nikola zvolila formu polostrukturovaných rozhovorů a tyto rozhovory s pěti školními metodičkami prevence jsou základem pro kvalitativní analýzu a interpretaci. Rozhovory analyzovala prostřednictvím metod zakotvené teorie. **Metodologie byla zvolena vhodně a dobře zvládnuta teoreticky i prakticky** (pěkně popsán vzorek i metody).

Výstupem výzkumného šetření je deset oblastí / kategorií, kam se problémovost žáka promítá a se kterými souvisí.

- Problémový žák je jiný a vybočuje mezi ostatními
- Na vzniku rizikového chování se podílí především rodina, škola a puberta
- Největší problémovost je vzájemné ubližování si mezi žáky a nerespekt k dospělým
- Nejčastějším problémovým chováním je záškoláctví, zapomínání, nerespekt k vyučujícím a vzájemné napadání mezi žáky
- Chování problémového žáka má zásadní vliv na zbytek třídy
- Postoj k problémovému chování/žákovi a jeho vliv na práci vyučujících ve třídě
- Protektivní faktory v oblasti problémového chování/žáka
- Způsoby řešení problémového chování u žáků
- Odlišnosti u žáků s problémovým chováním a žáků s poruchami chování
- Co vyučujícím pomáhá, aby předešli syndromu vyhoření

Práce Nikolý Sodomkové nám nabízí tato témata z pohledu učitelek – školních metodiček prevence, zároveň vyznívá poměrně optimisticky v tom, že problémové chování je něco s čím je možné pracovat, ovlivňovat to, není tím učitel jen pasivně zasažen. *Je tato perspektiva i perspektivou Vašich metodiček prevence?*

Práci uzavírá diskuse, kde jsou zodpovězeny výzkumné otázky a zjištěné poznatky jsou znovu vztaženy k teorii a výsledky se konfrontují se zpracováním tématu v literatuře. Některé perspektivy se potkávají, jinde jsou drobné odlišnosti.

Vše je eticky ošetřeno a dobře reflektováno, formálně je diplomová práce v pořádku, je ucelená, rozsah zpracovaného materiálu je úměrný, literatura je dostačující a poctivě citována. **S procesem vzniku i výsledkem práce jsem jako vedoucí práce spokojena.**

Možné otázky pro obhajobu:

- Myslíte, že výsledek Vašeho šetření ovlivnil nějak fakt, že jste vedla rozhovory se školními metodičkami prevence / ne s řadovými učitelkami?
- Vyplynula by z Vaší práce nějaká doporučení pro učitele, který pracuje s dítětem, které je obecně chápáno jako problémové?
- Který z nalezených zdrojů v literatuře a výzkumu se nejvíce blížil Vašemu, pojetí, kde cítíte nejvyšší konzistenci s Vašimi závěry?

V Praze 15.5. 2018

PhDr. Mgr. Veronika Pavlas Martanová Ph.D.